

ת"פ 65/10 - מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית-עו"ז נגד בוני הארץ י.ק., יורם קצב

בית דין אזורי לעבודה בירושלים
ת"פ 65-10 מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית-עו"ז
נ' בוני הארץ י.ק. ואח'

בפני כב' השופטת שרה שדיאור
בעניין: מ.י. משרד התמ"ת מחלקה משפטית-עו"ז

המאשימה

נגד

1. בוני הארץ י.ק.

2. יורם קצב

הנאשמים

גזר דין

1. נגד הנאשמים הוגש כתב אישום בגין אי העמדת מגורים הולמים לעובדים הזרים המועסקים על ידם. לפי כתב האישום, העסיקו הנאשמים עובדים זרים והלינו אותם במבנה ברחוב צרת 7, ירושלים (להלן: "המגורים") שאינו הולם למגורים. זאת בניגוד להוראות סעיף 1ה וסעיף 2(ב)(4) לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 (להלן: "החוק") (הוראות חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 (להלן: "החוק") ולתקנות שהותקנו על פיו.

2. ביום 6.1.15 הורשעה הנאשמת, בוני הארץ י.ק. (להלן: "הנאשמת") בהעסקת 8 עובדים זרים מבלי שהעמידה לרשותם מגורים הולמים, בניגוד להוראות סעיף 2(ב)(4) ו-1ה לחוק. מר יורם קצב (להלן: "הנאשם"), הורשע בהפרת חובתו כנושא משרה לפקח ולמנוע את ביצוע העבירה על-ידי הנאשמת, בניגוד להוראות סעיף 5 לחוק.

3. ביום 10.2.15 נשמעו הטיעונים לעונש.

4. בטיעוניה לעונש הדגישה המאשימה כי מדובר במקרה חמור עם כמות גדולה של עובדים וליקויים רבים. לטענתו אין הרשעות קודמות לנאשמת אולם הוטלו עליה קנסות מנהליים בגין אירועים קודמים.

5. על כן, הענישה צריכה להיות בהתאם, וביקש כי רף הענישה יעמוד על 60% מהקנס המרבי על הנאשמת ועל הנאשם מחציתו.

6. ב"כ הנאשמים טען כי יש להתחשב בגורמים ושיקולים שונים בעת מתן גזר הדין. לחברה אין הרשעות קודמות. עוד מבקשים הנאשמים לא להתייחס לקנסות המנהליים.

7. לטענת ב"כ הנאשמים במהלך פעילות של יותר מעשור נתבעה הנאשמת בהליך אזרחי (בדיני עבודה) על

עמוד 1

ידי 12 עובדים בלבד, 7 מתוכם נמחקו, ב-2 נחתמו הסכמי פשרה, ב-1 ניתן פסק דין בהעדר הגנה ובו הגיעו להבנה (נמחקו: 5113/08, 5344/08, 5084/08, 4431/09, 8117/09, 8344/09, 19114-07-13, 1874/09; 3614/09-הסתיים בהסכם פשרה; 2864/09-ניתן פס"ד בהיעדר הגנה והגיעו בו להבנה) אמירה זו של עו"ד אין בה די. לדבריו בהליך הפלילי הוגשו בעבר כנגד הנאשמת שני כתבי אישום בלבד. האחד בוטל (1054/09) ובשני - זוכו הנאשמים (1070/08).

8. אכן, היה מקום ליתן משקל בהפעלת שיקול דעת בית הדין, לדברים אולם עו"ד אינו מעיד על עובדות. במצב זה של טיעונים לעונש על הנאשם מנהל החברה להעיד ולעמוד גם לחקירה נגדית.

9. הנאשם עצמו העיד בכלליות כי היו מספר הליכים כנגד הנאשמת הבטלים בשישים ביחס לכמות העובדים ומספר שנות פעילותה (משנת 2005). לגרסתו, לא בכדי משלושה כתבי אישום אשר הוגשו כנגדם, הנאשמים זוכו באחד מהם, השני בוטל והשלישי הנוכחי הוא המתנהל בפני בית הדין. כן אישר כי רוב התביעות של העובדים נמחקו כפי שציין עורך הדין. עדותו היתה כללית.

10. הנאשמים טענו מספר טענות ביחס להכרעת הדין אשר אינן רלוונטיות לעניין גזר הדין. לפני משורת הדין, לנוכח המשקל שנתן להם ב"כ הנאשמים בטיעוניו, תנתן התייחסות בקליפת אגוז.

11. ב"כ הנאשמים טען לטעות לפיה סעיף 13א' לחוק מופיע הן בקבוצת העבירות בהן זוכו והן בקבוצת העבירות בהן הורשעו, שהן בקבוצה ב'. סעיף 13א' מונה עבירה המתייחסת לאספקת תאורה במקומות שונים. הזיכוי הוא ביחס לאספקת תאורה בשירותים בסעיף 13א' (א) וההרשעה היא ביחס לאי-התקנת תאורה מספקת בחדר המדרגות בהתאם לסעיף 13א' (א). ועל כן מופיע הסעיף בשתי הקבוצות. טענה זו דינה להידחות.

12. ב"כ הנאשמים טען לפס"ד (פ' 1089/05 פ' 1070/08) לפיהם המעסיק אינו מחויב לדאוג לניקיון שוטף של המגורים בכל זמן נתון וחובה זו מוטלת על העובדים המתגוררים במקום. טענה זו אין מקומה בטיעונים לעונש. מכל מקום ההרשעה בהכרעת הדין דנן אינה נוגעת לניקיון בלבד אלא למחדלים נוספים של הנאשמים וממילא לעניין הניקיון קבענו כי מדובר **במפגע תברואתי**. עוד, הנסיבות והעובדות בהליכים שהובאו שונים בתכלית מהנסיבות בפני בהליך פ' 1089/05, הנאשם זוכה מחמת הספק בכל הנוגע לאישום בדבר מגורים שאינם הולמים משהבדיקה שערכו המפקחים הייתה לוקה בחסר. בהליך שבפני חוסר הניקיון הגיע לכדי מפגע תברואתי שאין להתעלם ממנו. בהליך פ' 1070/08 לא הובאו ראיות מספיקות כדי להראות על ליקויים להם הנאשמים אחראים ובדוח לא סומן שם כי מדובר ב"ממצאים חמורים" והוכח כי המטבח שלגביו נטען חוסר ניקיון לא היה בשימוש. בשונה מהעובדות בפני. על כן אין מקום להשוואה כלל.

13. כן נטען כי פסקי הדין שהובאו בהכרעת הדין מאוחרים (משנת 2008 ו- 2014) למועד ביצוע העבירות ביום 14.6.00 (מועד שצוין בהכרעת הדין על פי טענת הנאשמים). משכך, הנאשמת לא יכלה לדעת עליהם ועל כוונת המחוקק, כוונה שהתגבשה שנים לאחר האירוע. טענה זו אין לה כל בסיס, כמפורט להלן.

14. מועד ביצוע העבירה אינו ביום 14.6.00 אלא ביום 12.12.07 כפי שצוין בכתב האישום והוזכר בהכרעת הדין ועל כך אין חולק. יכול כי כוונת הנאשמים בטיעונם הייתה למועד 14.3.00 אשר בהיסח הדעת צוין ובטעות קולמוס במקום התאריך **14.3.10**. אולם מועד זה מתייחס למועד הגשת כתב האישום ולא מועד

ביצוע העבירה.

15. לגופו של עניין, פסקי הדין שהובאו בהכרעת הדין הינם מהעת האחרונה אך מתייחסים לעבירות שבוצעו אף טרם מועד ביצוע העבירות בהליך זה. חשוב מכך, פסקי הדין שאוזכרו ואשר נוגעים ליסוד הנפשי, אינם קובעים הלכות חדשות אלא נשענים על הלכות קודמות שהשתרשו טרם מועד ביצוע העבירות בהליך דן ואף הן בגין ביצוע העבירות בשנים קודמות להליך דן (למשל ראו ע"פ (ארצי) 16/06 **שלמה באשר נ' מדינת ישראל - משרד התמ"ת** (ניתן ביום 07.12.2006); ע"פ (ארצי) 11/06, **יצחק יצחקניא נ' מדינת ישראל - משרד העבודה והרווחה**, (ניתן ביום 31.12.06); ע"פ (ארצי) 22/06, **מדינת ישראל-משרד המסחר והתעשייה נ' יעקב רוזן**, (ניתן ביום 23.3.07); ע"פ 5612/92, מדינת ישראל נ' בארי, פ"ד מח(1) 358, 302 (9.12.93); ע"פ 538/89, מיכאל ורשבסקי נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(2) 870, 874-875 (ניתן ביום 28.6.90). דין טענה זו אף היא להדחות.
16. עוד טען ב"כ הנאשמים כי לו היה מדובר בעבירות חמורות המאשימה לא הייתה שולחת תחילה קנס המנהלי, ולא הייתה מסיימת אישומים כלפי התאגידים האחרים בקנס. לטענתו בכתב האישום היתה חב' צגי פרסונל, אשר סגרה את התיק בקנס מנהלי מחוץ לכותלי בית הדין. המאשימה טענה כי לא היו נאשמים נוספים בהליך זה. אכן, לא מצאנו כי חברת צגי פרסונל הייתה חלק מהליך זה, ולא הופיעה בכתב האישום. על כן טענת ב"כ הנאשמים נטענה בעלמא. אין לקבלה.
17. עוד טענו הנאשמים כי כתב האישום הוגש בסמוך למועד התיישנות העבירות. המאשימה טוענת כי כתב האישום הוגש לאחר כשנתיים וזה איננו איחור רב. בנסיבות דן אין חולק כי מועד ביצוע העבירות היה ביום 12.12.07 וכן כי כתב האישום הוגש ביום 14.3.10. על כן ומשמדובר בעבירות מסוג עוון שתקופת ההתיישנות בגין היא 5 שנים, אין מקום לטענת הנאשמים ואין ליתן לה משקל.
18. הנאשמים טוענים כי שיתפו פעולה לכל אורך עם המאשימה ופעלו בידיים נקיות. לסברתם, כתב האישום הוא פועל יוצא של "הצגה" שביקשו המפקחים לעשות בפני מנהלם בזמנו. ולראיה, כתב האישום כלל 18 עבירות ביחס ל-12 עובדים ונקבע בהכרעת הדין כי 4 עובדים לא היו של הנאשמים וכן הנאשמים זוכו ב-11 רכיבי כתב האישום מתוך ה-18. לא הוכחה בפנינו הטענה כי מדובר "בהצגה" כאמור.
19. במסגרת השיקול יש להתחשב בעובדה כי הנאשמים זוכו ממרבית סעיפי כתב האישום וגם ביחס למספר עובדים קטן מהמפורט בכתב האישום.
20. הנאשמים מבקשים לראות במקרה דנן אירוע אחד ולא אירועים בודדים ולגזור את הדין לפי הרף הנמוך ביותר. המאשימה אף היא הסכימה כי מדובר באירוע אחד אולם עם נסיבות חמורות.
21. כן מבוקש להמיר את הקנס, הן ביחס לנאשמת והן ביחס לנאשם, בהתחייבות להימנע מביצוע עבירה בהתאם לסעיף 72 לחוק העונשין, בהתחשב בכך שמדובר באירוע שהתרחש לפני שנים רבות ואין עניין של גורם ההרתעה בענישה.
22. המאשימה מתנגדת להמרת הקנס בהתחייבות להימנע מביצוע עבירה. לגרסתה אין הצדקה לכך, כאשר מדובר באירוע רביעי, ולכל הפחות באירוע השני הנוגע למגורים הולמים. ובהתחשב בנסיבות של התיק

עצמו, מס' העובדים והליקויים המאוד חמורים.

23. הנאשמים מבקשים להתחשב בנזק בלתי הפיך שעלול להיגרם להם בעקבות גזר הדין. על פי דברי הנאשם עצמו בפני בית הדין, פרסום הכרעת הדין החלה להסב נזקים מול צדדים שלישיים וביניהם הבנקים, לקוחות וספקים. עוד ציין כי זהו התחום שהחברה עוסקת בו משנת 2005 והטלת הקנס יפגע ויחמיר את מצבם עוד יותר.

24. בטרם נגזור את הדין יודגש כי ביום 10.1.12 פורסם תיקון מס' 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") בנושא "**הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה**". בתיקון זה נקבע כי הוראותיו יחולו גם על הליכים, שביום התחילה טרם ניתנה בהם הכרעת הדין. על כן, הוראותיו רלוונטיות לענייננו.

25. סעיף 40 ב' לחוק העונשין קובע את "העיקרון המנחה בענישה" כדלקמן:

**"העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה
בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה-
העיקרון המנחה)."**

26. בסעיף 40ג'(א) לחוק העונשין נקבע כי על בית המשפט לקבוע את מתחם הענישה ההולם וגזירת עונשו של הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה האמור. זאת יעשה בית המשפט תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו, מביצוע העבירה; במדיניות הענישה; בנסיבות הקשורות לביצוע העבירה (כמפורט בסעיף 40ט' לחוק העונשין)- במסגרתן קבע המחוקק כי יש לקחת בחשבון את התכונן שקדם לעבירה, הנזק שצפוי היה להיגרם מביצוע העבירה וכן הנזק שנגרם בפועל, יכולתו של הנאשם להבין את חומרת העבירה, מידת השליטה של הנאשם על מעשהו ועוד. להלן לשון סעיף 40ג'(א) לחוק העונשין:

**"בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון
המנחה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו,
במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט'."**

27. כן נקבע בסעיף 40ג'(ב) כי בית המשפט יתחשב גם בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (כמפורט בסעיף 40 י"א) ובכללן: פגיעת העונש על הנאשם ומשפחתו, הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה וההרשעה ובכלל זה נזקים כלכליים, שיתוף פעולה של הנאשם עם רשויות האכיפה, חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה, עברו הפלילי של הנאשם, נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו ומאמציו לחזור למוטב (זאת אם לא קיימת הצדקה לחרוג מכך בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור). להלן סעיף 40ג'(ב) לחוק העונשין:

**"בתוך מתחם העונש ההולם יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב
בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40יא, ואולם בית המשפט רשאי
לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי
הוראות סעיפים 40ד ו-40ה."**

28. בענייננו ראוי להביא גם את סעיף 40 י"ג(א) לחוק העונשין הקובע כי ככל שהנאשם הורשע "**בכמה**

עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם...לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע". עמדת המאשימה במסגרת טיעוניה לעונש כי יש לראות במקרה דנן אירוע אחד עם נסיבות חמורות. בית הדין יקבע איפא את מתחם הענישה בהתאם לעקרון המנחה של אירוע אחד.

29. נבחן להלן מהו העונש המרבי בגין העבירה של אי העמדת מגורים הולמים לעובדים זרים והם ראוי להטילו על הנאשמים או לקבוע מתחם ענישה נמוך יותר, תוך התחשבות בשיקולים השונים לקביעת מתחם הענישה ההולם וגזירת עונשו של הנאשם בהתאם לעקרון המנחה האמור.

30. בהתאם לסעיפים 2(ב)(4)(ב) לחוק, העובר עבירה של אי העמדת מגורים הולמים דינו קנס פי ארבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין או מאסר שנה. להלן ההוראות הרלוונטיות בסעיף 2(ב)(4) לחוק:

" 2(ב) מי שעשה אחד מאלה -

...

(4) העסיק עובד זר בלי שהעמיד לשימושו מגורים הולמים בהתאם להוראות סעיף 1ה או ניכה משכרו של העובד הזר סכום העולה על השיעור שנקבע בתקנות לפי אותו סעיף;

....

דינו-

....

(ב) לגבי עבירה לפי פסקאות (1), (2), (3), (4), (8) או (9) - פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, וקנס נוסף פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, לעובד, לכל יום שבו נמשכת העבירה; ואולם אם נעברה העבירה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) לגבי עובד זר שהועסק במסגרת עסקו או משלח ידו של המעסיק, דינו - קנס כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), לפי הענין, או מאסר שנה.

31. סעיף 61(א)(2) לחוק העונשין קובע כדלקמן:

" 61. (א) על אף האמור בכל חוק, מקום שהוסמך בית המשפט בחוק להטיל קנס, רשאי הוא להטיל -

(1) אם קבוע לעבירה עונש מאסר עד ששה חדשים או קנס בלבד, או קנס שלא נקבע לו סכום - קנס עד 14,400 שקלים חדשים;

(2) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה מששה חדשים ולא יותר משנה - קנס עד 29,200 שקלים חדשים;

32. בהתאם להוראות אלו, הקנס המרבי בגין עבירה של אי העמדת מגורים הולמים לעובדים זרים, ביחס לכל עובד, הוא בסך 116,000 ₪ (29,200*4). וככל שנכפיל את הקנס במספר העובדים יעמוד הקנס על סך

934,400 ₪ (116,000 ₪*8). בהתאם לכך, לכאורה יש לפסוק קנס מרבי בסך 934,400 ₪. המאשימה בקשה לגזור 60% ממנו על הנאשמת ומחציתו על הנאשם, קרי: קנס בסך 560,640 ₪ על הנאשמת ו-280,320 ₪ על הנאשם.

33. יחד עם זאת, לאחר ששקלתי את השיקולים הנדרשים במסגרת חוק העונשין והתחשבתי בטענות הנאשמים, מצאתי כי יש להטיל על הנאשמים קנס שהוא נמוך יותר מהקנס המרבי ומהקנס לו טוענת המאשימה, מהנימוקים להלן.

34. במסגרת מתחם הענישה התחשבתי מחד גיסא בחומרתה והקיפה של הפגיעה בזכויות העובדים הזרים וכן ובמדיניות הענישה הנהוגה שלפיה על שיעור הקנסות שבית הדין גוזר במקרים כגון דנא לשקף את "הצורך בהרתעה מפני ביצוע עבירות אלה ושכמותן ולמגר אותן מקרב החברה בישראל" (זאת כפי שנקבע בפסק דין בעניין ניר עם בע"פ (ארצי) 13/07, ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל- משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (6.9.09)). מאידך גיסא התחשבתי בזמן הרב שחלף ממועד ביצוע העבירה (ביום 12.12.07 - לפני יותר מ-7 שנים) ובעובדה כי לנאשמים אין הרשעות קודמות בפלילים וכן כי תביעות אזרחיות של העובדים כנגדם אינן רבות וכי רובן נמחקו, כפי שהעיד הנאשם. כמו כן התחשבתי בעובדה כי הנאשמים זוכו ממרבית העבירות בהן הואשמו בהליך זה וביחס למספר עובדים נמוך מכתב האישום. נסיבות אלה מאזנות את השיקול ההרתעתי והענישתי.

35. בנוסף הבאתי בחשבון את הנזקים המסחריים בכלל והכלכליים בפרט שהכרעת הדין כבר החלה להסב לנאשמים, כפי שהעיד הנאשם, בהתקשרותם עם צדדים שלישיים. וכן את העובדה כי גזר הדין עלול להמשיך ולהסב נזקים נוספים בלתי הפיכים לנאשמים, זאת בעיקר נוכח העובדה כי זהו תחום עיסוקה היחיד של הנאשמת והיא מעסיקה עובדים רבים ומפרנסת משפחות.

36. הנאשמים בקשו כי בית הדין יורה על מתן התחייבות להימנע מעבירה חלף השתת קנסות בגין העבירות בהן הורשעו.

37. בקשה זו נדחת נוכח הרשעת הנאשמים בהכרעת הדין ולנוכח הוראות סעיף 72 לחוק העונשין, כדלקמן:

" 72 (א) בית משפט שהרשיע אדם רשאי, נוסף על העונש שהטיל, לצוות שהנידון ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שלוש שנים.
(ב) קבע בית המשפט שנאשם ביצע עבירה אך לא הרשיעו, רשאי הוא לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה בתוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת.
(ג) התחייבות כאמור בסעיף זה תהיה בסכום שלא יעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שבה הורשע הנידון או שנקבע שביצע אותה, לפי העניין, ותהיה בערבים או בלי ערבים, הכל כפי שיצווה בית המשפט."

38. הנאשמים הורשעו בעבירות בנוגע ל-8 עובדים אולם אף לגרסת המאשימה יש להתייחס אליהם כמקשה אחת בהקשר לעבירה זו, ביחס לקביעת הקנס.

39. בהתחשב בכל השיקולים שמניתי לעיל, מצאתי כי מוצדק לחרוג מהרף המרבי וכן מהרף לו טוענת המאשימה .

40. על הנאשמת יושת קנס בשיעור 30% מהקנס המירבי בגינה ובסך 280,320 ₪ אשר ישולם ב-20 תשלומים חודשיים ושווים החל מתאריך 1.4.15 .

41. על הנאשם יושת קנס בשיעור 10% אחוז מהקנס המירבי בגינו ובסך 56,064 ₪ שישולם ב-10 תשלומים חודשיים ושווים החל מיום 1.5.15.

42. כמו כן הנני מחייבת את הנאשמת והן את הנאשם לחתום על כתב התחייבות תוך 21 יום, ולהימנע מהעבירות בהן הורשעו במשך שלוש שנים ממועד גזר הדין, כמצוות סעיף 72(א) לחוק העונשין. שאם לא כן יושתו עליהם הקנסות המקסימליים להם עתרה המאשימה בתיק זה (ובהתאמה -קנס בסך 560,640 ₪ על הנאשמת ו-280,320 ₪ על הנאשם).

43. בהתאם להסכמת הצדדים, המזכירות תשלח העתק מגזר הדין בדואר לצדדים וכן בפקס. הנאשמים יתייצבו לחתימה על ההתחייבויות כאמור תוך 21 יום ממתן גזר הדין.

5129371

ניתן היום, ד' אדר תשע"ה, 23 פברואר 2015, בהעדר הצדדים.